

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2025

Marking Scheme

Croatian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

Annotations used in marking

Symbol	Name	Use
	Tick	Correct element
	H wavy (error)	Error
	V wavy (additional page)	Additional page (at bottom of page)
MMS	Modified Marking Scheme	To identify a Reasonable Accommodations script

Croatian Marking Scheme 2025

1. Objasnite svojim riječima sljedeće pojmove:

- a) „**duboko je ukorijenjen**” onaj koji je duboko usađen, ustaljen, koji ima tradiciju
- b) **velikodušnom nesebičnom**, onom koji rado i puno pruža
- c) **značajan** koji ima veliku važnost
- d) **predanost** marljivost, posvećenost, požrtvornost
- e) **obmana** postupak koji lažnim riječima namjerno izaziva tuđe pogrešno mišljenje o čemu

[5 × 1 bod]

2. Ukratko opišite, na temelju teksta, ali svojim riječima, kakve su to studije nedavno provedene u Velikoj Britaniji te tko je u njih bio uključen.

[5 bodova]

Tri znanstvene studije provodile su se u Velikoj Britaniji u vrijeme zimskih blagdana 2019., 2021. i 2022. godine i za cilj su imale istražiti ponašaju li se djeca u vrijeme zimskih blagdana bolje, vjeruju li u Djeda Božićnjaka te u kakvom su odnosu njihovo poboljšano ponašanje i vjerovanje u postojanje Djeda Božićnjaka. U studije je bilo uključeno 350 obitelji s djecom u dobi od 4 do 9 godina. Roditelji su djeci kupovali darove slične vrijednosti te s njima sudjelovali u tradicionalnim božićnim aktivnostima poput kićenja drvca, pjevanja božićnih pjesama ili pripremanja tradicionalnih božićnih jela.

3. Opišite, na temelju teksta, ali svojim riječima, što su te studije otkrile o ponašanju djece u blagdansko vrijeme.

[5 bodova]

Studije su pokazale kako čak 70% djece vjeruje u postojanje Djeda Božićnjaka i kako se u vrijeme zimskih blagdana doista bolje ponašaju, ali vjerovanje nema veći učinak na njihovo ponašanje, nego se kao najvažniji čimbenik u poboljšanju njihova ponašanja pokazalo aktivno sudjelovanje u božićnim aktivnostima, običajima i tradicijama. Takva su djeca pokazivala više empatije, manje sebičnosti i bila općenito ljubaznija. Utjecaj božićnih običaja na njihovo lijepo ponašanje bio je proporcionalan zahtjevnosti tog običaja, što dovodi do zaključka da su djeca reagirala na posvećenost i trud koje su članovi obitelji pokazivali u stvaranju blagdanskog ozračja.

4. U tekstu psihologinja Bonačić dovodi u pitanje koncept vanjske nagrade ili kazne povezane s vjerovanjem u Djeda Božićnjaka, odnosno Svetog Nikolu i Krampusa. Objasnite svojim riječima, ali temeljeno na tekstu, zašto je taj koncept loš za odgoj djece? [5 bodova]

Dječja psihologinja smatra kako je sustav nagrade ili kazne koji dolazi izvana potpuno pogrešan i loš za odgoj djece jer kod djece ne razvija stvarni unutarnji osjećaj za ispravno i moralno ili pogrešno ponašanje, nego njihovo ponašanje ovisi samo o tome hoće li biti otkriveno te za takvo ponašanje nagrađeno ili kažnjeno.

5. Tekst navodi kako rituali i običaji igraju važnu ulogu u stvaranju i pojačavanju „osjećaja pripadnosti i zajedništva”. Slažete li se s ovom tvrdnjom? Obrazložite svoj odgovor temeljeći ga na tekstu te vlastitom iskustvu. [5 bodova]

Na primjer:

- *U potpunosti se slažem s tom tvrdnjom, božićno vrijeme moje je najdraže doba u godini upravo zbog toga što moja obitelj i ja imamo svoje rituale i običaje u kojima svi sudjelujemo i blagdansko vrijeme gotovo u potpunosti provodimo družeći se jednim s drugima. Svatko ima svoja zaduženja i svi se trudimo obaviti ih što uspješnije kako bismo postigli što ljepšu blagdansku čaroliju. Ja i sestra zadužene smo za božićne kekse i kolače i s pripremom počinjemo već početkom prosinca. Obožavam Božić u svojoj obitelji!*
- *Nisam osoba od običaja i tradicije, pokušavam uvijek ići svojim putem i stvari raditi na svoj način, ali sa svojom najboljom prijateljicom negujem tradiciju prespavlivanja jednom mjesečno kod jedne od nas i jako se veselim tim našim subotama. Isto tako, svako ljeto u Hrvatskoj kod bake i djeda provedem barem mjesec dana na moru i djed me tradicionalno vodi sa sobom u ribe; to su mi najdraži trenuci ljetovanja u kojima se djed i ja povezujemo na zaista poseban način, on me uči mnogim stvarima o životu i vrijeme kao da se zaustavi dok smo nas dvoje sami u čamcu.*
- *Slažem se, iako u Irskoj živimo već nekoliko godina, ja i moja obitelj svake godine u vrijeme božićnih i uskrasnih blagdana pokušavamo slijediti lijepe hrvatske božićne običaje i pripremati tradicionalna hrvatska jela. Mojim je roditeljima jako važno da kroz običuje brat i ja negujemo osjećaj pripadnosti Hrvatskoj i hrvatskoj kulturi.*

6. Tekst na koncept vjerovanja u Djeda Božićnjaka baca prilično negativno svjetlo. Iznesite svoje mišljenje o tom konceptu, a ono neka se temelji na tekstu te vlastitom iskustvu. [5 bodova]

Na primjer:

- *Ne slažem se s ovom negativnom slikom, sjećanja na iščekivanje božićnog jutra i trčanje pod božićno drveće kako bih vidio je li mi Djed Božićnjak ispunio sve želje s popisa jedna su od mojih najljepših sjećanja iz djetinjstva. Priča o Djedu Božićnjaku samo je još jedna u nizu priča i bajki u koje smo vjerovali i kojima smo se kao djeca radovali.*

- *Sa mnom su roditelji bili otvoreni od najranijeg djetinjstva i znala sam da su oni zaslužni za sve moje trenutke beskrajne sreće kod otvaranja darova, ali mislim da djeci ionako nije važno tko ih daruje dok god su im želje ispunjene, tako da se djelomično slažem s kritičkim mišljenjima iznesenima u ovom članku.*
- *Djed Božićnjak, Krampus, Baba Roga, zmajevi i ostala bića kojima su nas plašili u djetinjstvu ako ne budemo dobri doista pripadaju nekim prošlim vremenima u kojima se djecu odgajalo na prilično tvrd način, a razne vrste prijekora i kažnjavanja bile su sastavni dio takvog odgoja. Vremena su se promijenila, otvoreni razgovor, a ne šiba nekog strašnog bića sada su temelj odgoja djece pa je možda vrijeme i da se redefiniraju neki običaji i likovi.*

II. dio

(30 bodova)

„Najveći darovi koje možete dati svojoj djeci osjećaji su pripadnosti i ljubavi koji dolaze kroz zajednički provedene trenutke”.

Komentirajte ovu izjavu vlastitim riječima (100 – 150 riječi).

Na primjer:

- *U potpunosti se slažem s ovom izjavom. Iako moji roditelji uistinu mnogo rade kako bi meni i sestri mogli priuštiti se što nam treba, ono što me čini najsretnijom naši su zajednički dugi ručkovi vikendom, naša zajednička putovanja na kojima skupljamo predivne uspomene ili moje i sestrino zajedničko i sad već tradicionalno pečenje božićnih kolača. Jako sam bliska sa svojom mamom i sve joj mogu povjeriti jer mi od malih nogu daje do znanja da joj je najvažnije da sam ja dobro i da ništa što s njom podijelim neće naići na osudu, nego razumijevanje. Puno vremena provodimo zajedno i pritom se baš dobro zabavljamo. S tatom također imam svoje teme, s njim najviše uživam u sportskim aktivnostima, tata me naučio plivati, skijati, a planiramo zajedno proći i tečaj ronjenja. Pa ipak, najljepše uspomene koje nosim iz djetinjstva vezane su za blagdansko vrijeme i, iako se itekako sjećam uzbuđenja božićnog jutra na koje smo sestra i ja otvarale darove, ono čega se sjećam još snažnije zajedničko je ukrašavanje kuće, kićenje božićnog drvca, zajednička večera na Badnjak na kojoj bi se okupila cijela obitelj, zamamni mirisi koji su dolazili iz kuhinje, smijeh i pjesma. Lijepo je primati darove, lijepo je moći si priuštiti materijalne stvari, ali baš ništa ne može zamijeniti osjećaj doma koji su meni i mojoj sestri omogućili moji roditelji.*

III. dio

(40 bodova)

Napišite esej (od najmanje 300 riječi) o jednoj od sljedećih tema:

1. „Laž je poput grude snijega: što se duže kotrlja, sve je veća”

Martin Luther, Govori za stolom

ili

2. "Nije najveća budala onaj koji ne zna čitati, nego onaj koji misli da je sve što pročita istina”

Ivo Andrić, Bosanska trilogija

